

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА

за

намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух

София, април 2007 г.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

SO ₂	серен диоксид
NO _x	азотни оксиди
ЛОС	летливи органични съединения
NH ₃	амоняк
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ГГИ	големи горивни инсталации
КТЗВДР	Конвенция за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния
МЕЕР	Министерство на енергетиката и енергийните ресурси
ЕМЕП	Съвместна програма за мониторинг и оценка на разпространението на замърсители на въздуха на далечни разстояния в Европа
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
ТЕЦ	топлоелектрическа централа
ТКГ	тежко котелно гориво
МПС	моторно превозно средство
МТ	Министерство на транспорта
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
ДАМТН	Държавна агенция по метрология и технически надзор
ППС	пътно превозно средство
ВЕИ	възобновяем енергиен източник
СОИ	сероочистваща инсталация/ десулфуризираща инсталация
НДНТ	най-добри налични техники
ИА "АА"	Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация"
НСИ	Национален статистически институт
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда

I. ОСНОВАНИЕ

Националната програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), летливи органични съединения (ЛОС) и амоняк (NH₃) в атмосферния въздух, наричана по-нататък само “Национална програма” се приема на основание чл.10а от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ).

С нея се осигурява прилагането на Директива 2001/81/ЕС за националните тавани за атмосферните емисии на SO₂, NO_x, ЛОС и NH₃, в съответствие с поетите от страната преговорни ангажменти към ЕС, съгласно Преговорната позиция на Р България по глава 22 “Околна среда” от законодателството на Общността (Допълнителна информация CONF-BG 02/03 към Преговорна позиция CONF-BG 13/01, допълнена съгласно CONF-BG 64/01).

1. Преговорни ангажменти пред ЕС

1.1. Изисквания на Директива 2001/81/ЕС

Съгласно поетите преговорни ангажменти за прилагане на горната директива, следва да бъде разработена и приета Национална програма, осигуряваща достигането на следните прагови стойности за общите годишни атмосферни емисии:

Замърсител	Прагови стойности за 2010г. [в kt/год]	
	По CONF-BG 13/01	По КТЗВДР
Серен диоксид (SO ₂)	836	856
Азотни оксиди (NO _x)	247	266
ЛОС	175	185
Амоняк (NH ₃)	108	108

Първата от горепосочените стойности се отнася за не по-малко от 627 kt/год. емисии на SO₂ (или над 75% от праговата стойност) от големите горивни инсталации (ГГИ) с топлинна мощност над 50 мегавата, т.е. тя не отчита прилагането на изискванията на Директива 2001/80/ЕС за емисиите от големи горивни инсталации (ГГИ). За сравнение, в последната колона са представени националните тавани за емисиите съгласно Протокола към Конвенцията от 1979г. за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (КТЗВДР) за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ДВ, бр.93/2005г.), ратифициран от XXXIX Народно събрание на България със закон (ДВ, бр.38/2005г.).

1.2. Изисквания на Директива 2001/80/ЕС

С поетите преговорни ангажменти за прилагане на горната директива, за ГГИ в страната (Анекс VI, раздел 10 “Околна среда”, параграф D.2.а от Договора за присъединяване), са установени следните прагови стойности (тавани) за общите годишни емисии на SO₂, NO_x и прах от тях, които са задължителни за прилагане:

Замърсител	Прагови стойности за ГГИ [kt/год.]	
	след 01.01.2008г.	след 01.01.2012г.
Серен диоксид (SO ₂)	179,7	103,0
Азотни оксиди (NO _x)	42,9	33,3
прах	8,9	6,0

1.3. Изискване за преразглеждане на Директива 2001/81/ЕС

Горната директива изисква определените с нея национални тавани да бъдат преразгледани до края на 2006г., при отчитане на ефекта от прилагането на Директива 2001/80/ЕС. В тази връзка, страната ни е поела ангажимент пред ЕС при разработване на своята първоначална програма по чл.6 на Директива 2001/81/ЕС да преразгледа таваните по т.1.1, като отчита прилагането на Директива 2001/80/ЕС, в т.ч. националните тавани за ГГИ по т.1.2.

2. Текущо състояние

2.1 Общи годишни емисии

Общите годишни емисии на разглежданите замърсители от антропогенни дейности (в килотона/годишно или kt/год.) са показани в следващата таблица:

Година/ Замърсител	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
SO ₂	1426	1480	1476	1420	1365	1251	942	982	940	964	968
NO _x	242	230	266	259	225	223	202	184	188	197	209
ЛОС	208	175	173	147	120	132	118,4	120,8	123	122,6	119
NH ₃	109	101	99	83	77	66	59,5	56,2	56,1	56,6	52,4

Разпределението на горните общи годишни емисии по сектори или категории източници, за последните четири години, е представено в Приложение №1, заедно с анализ на наблюдаваните тенденции.

2.2 Текущи мерки

Текущите законодателни, административни и инвестиционни мерки, имащи пряко или косвено отношение към намаляването на годишните емисии на серен диоксид, азотни оксиди, ЛОС и амоняк са посочени в Приложение №2.

3. Прогнози за нивата на емисиите

За проверка на възможността за спазване на националните тавани за NO_x, SO₂, ЛОС и NH₃, съгласно т.1.1 и т.4 са изготвени два сценария за развитие на емисиите до 2010, 2015 и 2020г. Резултатите от сценариите са представени в Приложение №3.

Приложимостта на таваните за емисиите на SO₂ и NO_x от ГГИ по т.1.2 е доказана със специално проучване на МЕЕР, въз основа на което е разработена Програмата за прилагане на Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на определени замърсители на въздуха от големи горивни инсталации (Приложение 15 към горната Допълнителна информация CONF-BG 02/03), приета с Решение № 216 на МС от 04.04.2003г.

В следващата таблица са представени прогнозните емисии за периода до 2015г., при отчитане на текущите мерки, посочени в Приложение №2:

Година / Замърсител	Вариант на прогноза за развитие	1993	2003	2010	2015	2010 (тавани)
Серен диоксид	оптимистичен	1426	968	349	233	380
	песимистичен			326	204	
Азотен диоксид	оптимистичен	242	209	264	265	247
	песимистичен			228	236	
ЛОС	оптимистичен	208	119	154	158	175
	песимистичен			135	136	
Амоняк	оптимистичен	109	52,5	74	85	108
	песимистичен			63	73	

4. Национални тавани за емисиите след 2009г., при отчитане прилагането на Директива 2001/80/ЕС

Въз основа на прогнозите за нивата на емисиите по т.3, извършеният анализ, и делът на емисиите на ГГИ в общите годишни национални емисии на SO₂ и NO_x, могат да бъдат определени следните прагови стойности за нивата на разглежданите атмосферни замърсители (стойностите за ГГИ са за сравнение):

Замърсител	Прагови стойности или тавани за 2010г. [kt/год.]	
	Общи годишни емисии	за ГГИ
Серен диоксид (SO ₂)	380	179,7
Азотни оксиди (NO _x)	247	42,9
ЛОС	175	-
Амоняк (NH ₃)	108	-

5. Основни изводи

Текущите мерки осигуряват достигането и поддържането на таваните по т.1.1 и 1.2, вкл. възможността за преразглеждане на праговата стойност (таван) за серен диоксид по т.4, при отчитане на финансово осигурените мерки за намаляване на емисиите на този замърсител от ГГИ, т.е. за достигането и спазването на предложените тавани/цели на Националната програма не са необходими допълнителни мерки, извън вече утвърдените такива.

По двата разработени прогнозни сценария, емисиите на серен диоксид са под предложената прагова стойност по т.4 по-горе. За останалите замърсители прогнозните стойности са близки до действащите тавани, поради което за тях не се предлага намаляване на праговете стойности (таваните). В резултат, за тях са предложени задължителните прагови стойности съгласно т.1.1 по-горе.

II. ЦЕЛИ

Достигане към 2010г. на националните прагови стойности съгласно т.4 на раздел I по-горе и поддържането им впоследствие.

Да се осигури изпълнението на преговорните ангажменти на страната пред ЕС и международните ангажменти на страната, в рамките на КТЗВДР.

III. ЗАДАЧИ

Изпълнението на горните цели осигурява решаването на следните глобални задачи:

1. По отношение киселинността – в районите в рамките на географския обхват на Съвместната програма за мониторинг и оценка на разпространението на въздушни замърсители на далечни разстояния в Европа (ЕМЕП), в които се надвишават критичните натоварвания, да се постигне намаление най-малко с 50% спрямо състоянието през 1990г.
2. По отношение на въздействието на приземния озон върху човешкото здраве - натоварването с приземен озон, което е над критичното ниво за човешкото здраве, да се намали с 2/3 във всички мрежови клетки¹ спрямо състоянието през 1990г.
3. По отношение на вредното въздействие на приземния озон върху растителността - натоварването с приземен озон, което е над критичното ниво за посеви и полуестествени растителни култури, да се намали с 1/3 във всички мрежови клетки спрямо състоянието през 1990г.

IV. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

План за действие за осигуряване изпълнението на целите на Националната програма е посочен в Приложение №4.

Посочени са само текущи законодателни, административни и инвестиционни мерки, които са установени нормативно, като се актуализират сроковете на инвестиционните мерки за ограничаване на емисиите на серен диоксид по т.1.

V. ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ И ОТЧИТАНЕ НА ЕМИСИИТЕ

Общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амониак, както и прогнозните нива на емисиите им за 2010г., се изчисляват ежегодно в съответствие с действащата Методика по чл.25, ал.6 на ЗЧАВ, за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух.

¹ Една клетка от мрежата е 150 x 150 км., което е използвания мащаб за картиране на критичните товари в европейски мащаб, а също така и за мониторинг на емисиите и отлаганията на замърсителите в рамките на ЕМЕП.

ПРИЛОЖЕНИЕ №1

ТЕКУЩИ ЕМИСИИ НА СЕРЕН ДИОКСИД, АЗОТНИ ОКСИДИ, ЛЕТЛИВИ ОРГАНИЧНИ СЪЕДИНЕНИЯ (ЛОС) И АМОНЯК

1. Разпределение на емисиите по категории източници

Разпределението на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, ЛОС и амоняк за периода 2000 – 2003 г. по основните категории (групи) източници е показано в следващата таблица:

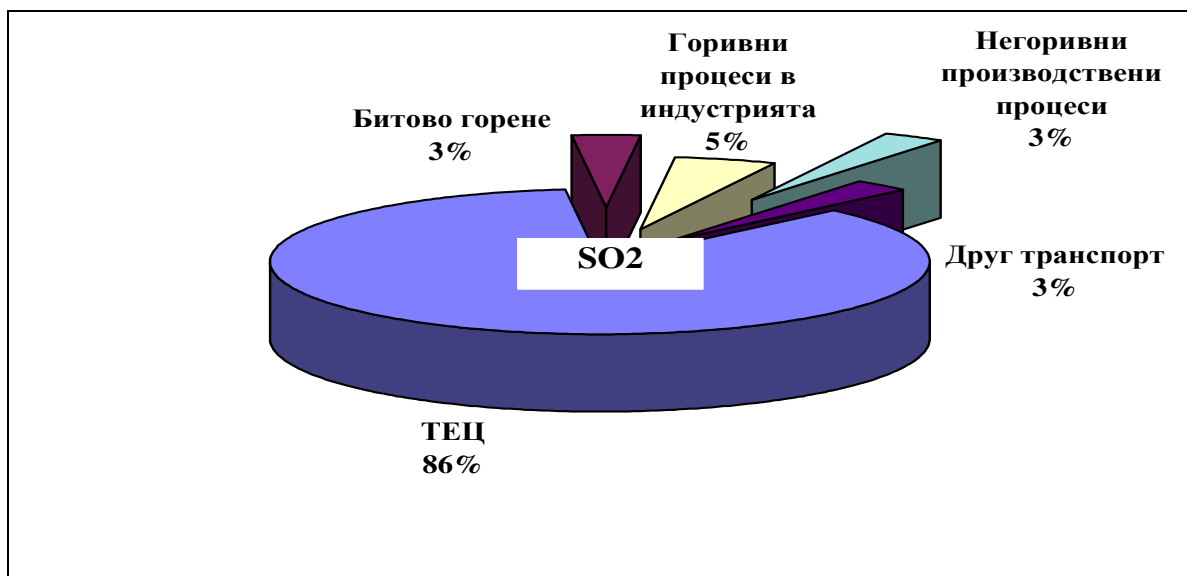
Групи	Източници на емисии	Годиш	Серни оксиди		Азотни оксиди		ЛОС		Амоняк	
			kt/год.	% от год.	kt/год.	% от год.	kt/год.	% от год.	kt/год.	% от год.
1	ТЕЦ	2000	794,4	80,9	51,1	27,7	1,037	0,8	-	-
		2001	813,8	86,6	55,7	29,7	1,043	0,8	-	-
		2002	825,6	85,6	54,2	27,5	0,975	0,8	-	-
		2003	827,5	85,4	61,7	29,5	1,074	0,9	-	-
2	Битово горене	2000	31,9	3,24	3,80	2,1	19,6	16,2	-	-
		2001	31,9	2,23	3,52	1,9	18,53	15,1	-	-
		2002	33,4	3,50	4,30	2,18	22,7	18,5	-	-
		2003	31,4	3,30	4,40	2,1	23,4	19,6	-	-
3	Горивни Производствени процеси	2000	113,5	11,5	17,7	9,6	1,356	1,10	-	-
		2001	49,3	5,3	13,9	7,45	1,255	1,02	-	-
		2002	49,1	5,1	13,5	6,9	1,124	0,90	-	-
		2003	49,8	5,1	16,2	7,8	1,464	1,20	-	-
4	Негоривни производствени процеси	2000	13,7	1,4	19,5	10,5	13,7	11,3	12,3	21,9
		2001	22,0	2,3	19,0	10,14	13,1	10,7	11,72	20,9
		2002	23,6	2,4	15,3	7,8	12,5	10,2	9,1	16,1
		2003	27,7	2,8	15,4	7,4	13,6	1,3	6,3	12,0
5	Добив и преработка на изкопаеми горива	2000	0,05	0,005	-	-	2,06	1,7	-	-
		2001	0,03	0,003	-	-	2,80	2,3	-	-
		2002	0,03	0,003	-	-	4,10	3,3	-	-
		2003	0,01	0,0012	-	-	2,06	1,7	-	-
6	Използване на разтворители	2000	-	-	-	-	24,0	19,8	-	-
		2001	-	-	-	-	20,5	16,7	-	-
		2002	-	-	-	-	13,3	10,8	-	-
		2003	-	-	-	-	14,2	11,9	-	-
7	Пътен транспорт	2000	3,3	0,34	57,6	31,2	35,3	29,2	0,025	0,04
		2001	2,9	0,31	54,6	29,1	32,1	26,1	0,022	0,04
		2002	4,1	0,43	70,5	35,8	36,0	29,4	0,025	0,04
		2003	4,6	0,48	73,5	35,2	32,3	27,1	0,024	0,5
8	Друг транспорт	2000	25,1	2,5	31,4	17,0	5,03	4,16	0,03	0,05
		2001	29,8	3,2	37,2	19,8	5,97	4,86	0,04	0,07
		2002	28,4	3,0	35,5	18,0	5,70	4,60	0,04	0,07
		2003	27,3	2,8	34,1	16,3	5,50	4,62	0,02	0,045
9	Третиране и депониране на отпадъци	2000	0,048	0,005	0,123	0,06	0,454	0,4	10,5	18,7
		2001	0,043	0,005	0,120	0,06	0,456	0,4	10,2	18,2
		2002	0,042	0,0043	0,119	0,06	0,454	0,4	10,2	18,0
		2003	0,040	0,004	0,109	0,05	0,423	0,4	10,2	19,5
10	Селско и горско стопанство	2000	—	-	3,2	1,74	18,3	15,1	33,4	59,4
		2001	—	-	3,62	1,9	29,18	23,7	34,1	60,8
		2002	—	-	3,6	1,8	25,7	20,9	37,2	65,8
		2003	—	-	3,6	1,7	25,1	21,1	35,9	68,5
		2000	981,9		184,42		120,84		56,23	

ОБЩО	2001	939,8		187,85		123,00		56,09	
	2002	964,2		197,02		122,56		56,53	
	2003	968,4		209,05		119,03		52,47	

2. Анализ на тенденциите за периода 2000 – 2003 година

2.1. Серен диоксид

Общите емисии през периода са в рамките на 940 - 980 kt/год. Делът на основните групи източници на емисии на серен диоксид за 2003г. е представен графично на следващата фигура:

Най-голям дял имат емисиите от ТЕЦ, които са от порядъка на 81-87% от общите емисии. Емисиите на ТЕЦ в района на комплекса “Марица Изток” са между 790 и 850 kt/год. или около 75% от общите за този замърсител. Въпреки въвеждането в експлоатация на новите сероочистващи инсталации на блокове 7 и 8 в ТЕЦ “Марица Изток 2” е налице известно увеличение, което е в резултат от по-голямото натоварване на централите в комплекса.

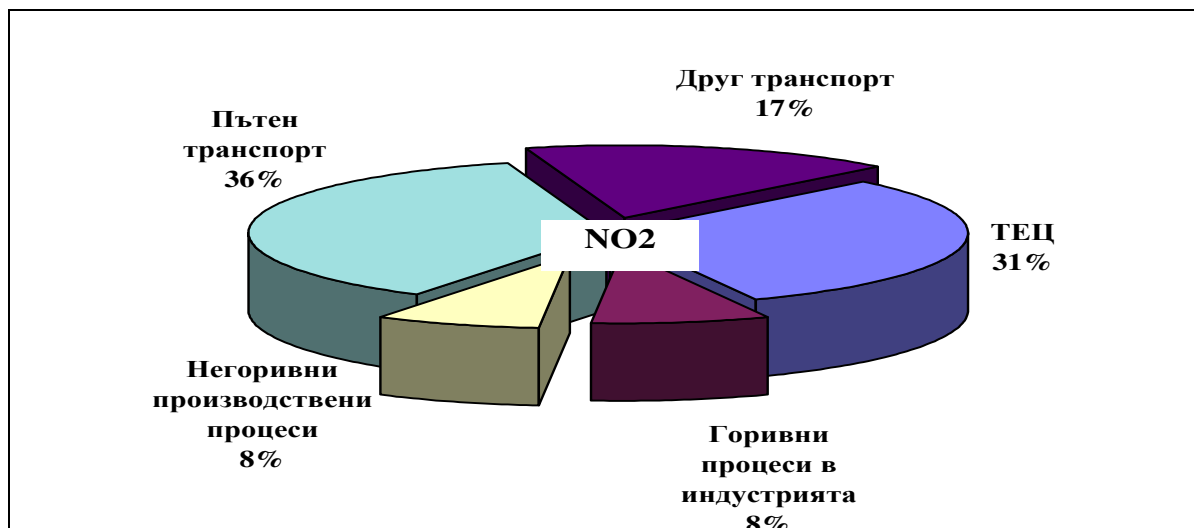
Емисиите от горивните процеси в промишлеността намаляват от 113 kt/год. до нива под 50 kt/год., в резултат на увеличената употреба на природен газ и прекратяване експлоатацията на някои източници. Общо за производствени процеси емисиите през последните три години са между 71-78 kt/год., като те следва да намалят след въвеждане на нормите за съдържание на сяра (0,1% в газьолите след 2009г. и 1% в ТКГ след 2011г.).

Емисиите от останалите категории дейности са незначителни. От транспорта те са в размер на 2,6-3%, като по-голямата част от тях е от извън-пътни източници.

За периода 1993 – 2003 г. е налице тенденция за намаляване до 1999 г., като след това е налице леко увеличаване. Резкият спад през 1999 г. (с около 300 kt/год.) в сравнение с предишните години се дължи на намаляване на емисиите от ТЕЦ (с около 240 kt/год.), и производствените горивни или негоривни процеси (с около 60 kt/год.). Както е посочено по-горе, този спад се обяснява от една страна с прекратяване или ограничаване на експлоатацията на редица източници, респективно с по-малкото количество изгорени твърди горива (в сравнение с 1998 г., през 1999 г. са изгорени по-малко 4 405 т. лигнитни и 343,2 т. кафяви въглища) и увеличената употребата на природен газ.

2.2. Азотни оксиди

Делът на основните групи източници на емисии на азотни оксиди за 2003 г. е представен графично на следващата фигура:

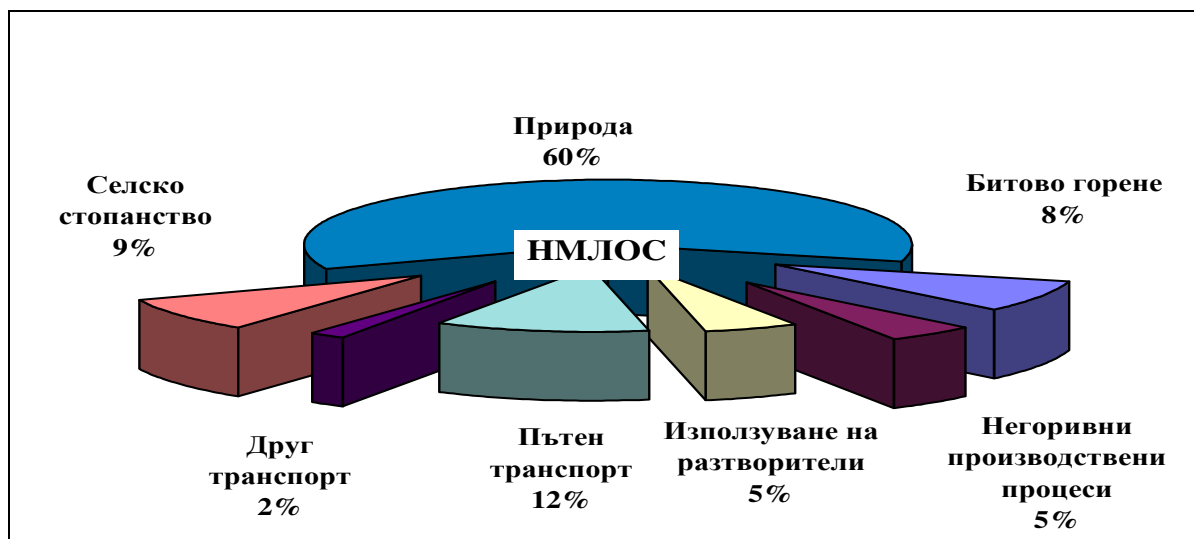

През периода е налице увеличение на емисиите азотни оксиди с 12% от 185 до 209 kt/год., което съответства приблизително на стойността за 1999 г. (202 kt/год.) и е под стойностите за предходните години.

Най-висок дял имат следните категории: пътен и извън-пътен/друг транспорт (100 kt/год.), и ТЕЦ (55 kt/год.). Увеличението на емисиите за периода 2000 – 2003 г. е в резултат на нарастване броя на МПС и консумацията на моторни горива. Най-голямо е увеличението при товарните автомобили - с над 150% годишно. Увеличението при леките автомобили за периода е над 46% или с около 10% годишно.

2.3 Летливи органични съединения (ЛОС)

Делът на основните групи източници на емисии на ЛОС за 2003г. е представен графично на следващата фигура (при отчитане на 173 kt/год. емисии на ЛОС от природни източници):

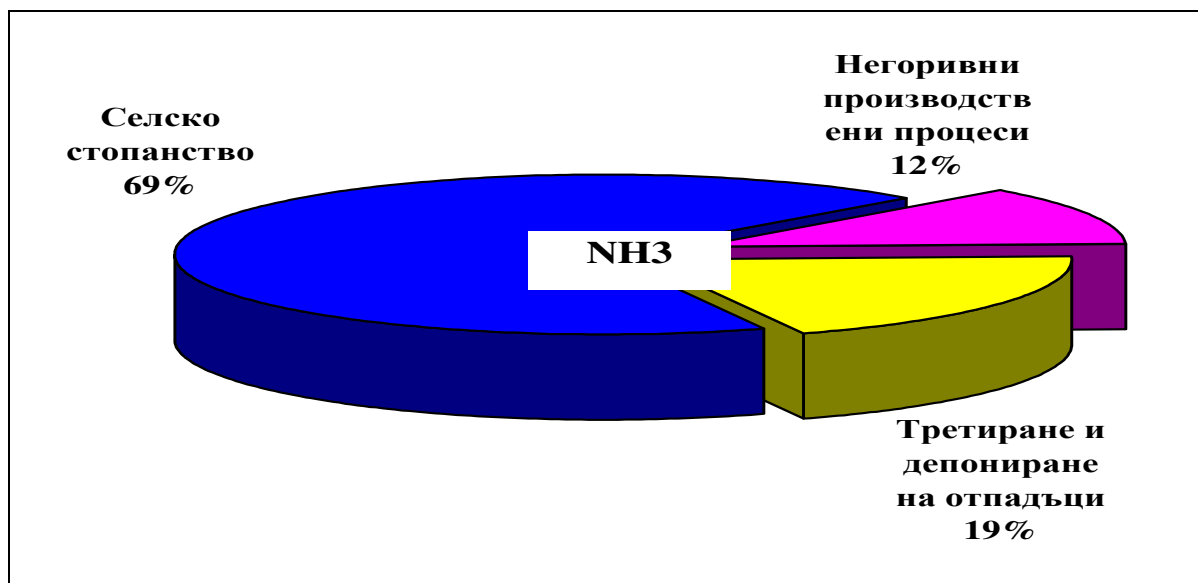

През периода е налице стабилизиране на емисиите на ЛОС до нива около 120 kt/год., като е налице съществено намаление в сравнение с нивата от предходните години (208 kt/год. през 1993г.).

Най-голям дял в антропогенните емисии имат категориите “Пътен транспорт” (между 26 и 30%), “Селско стопанство” (21-24%) и “Битово горене” (19 - 24%), без да се отчитат 173 kt/год. емисии на ЛОС от природни източници). Около 1/3 от емисиите от селскостопански дейности или 7-8 kt/год. са в резултат от изгарянето на стърнища.

2.4. Амоняк

Делът на основните групи източници на емисии на амоняк за 2003г. е представен графично на следващата фигура:

През периода е налице стабилизиране на емисиите до нива около 56 kt/год., като е налице съществено намаление в сравнение с нивата от предходните години (109 kt/год. през 1993 г.), поради намаления брой селскостопански животни.

Най-голям дял от емисиите се пада на селското стопанство (60-69%) и в частност на животновъдството. Следващата по значимост дейност е третирането на отпадъци, с емисии от порядъка на 18-19%. Останалите категории дейности на практика са незначителни източници на този замърсител.

ТЕКУЩИ МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ЕМИСИИТЕ

1. Подзаконови нормативни актове към закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ)

За ограничаване на емисиите, към ЗЧАВ са приети следните подзаконови нормативни актове:

- Наредба № 1 от 27 юни 2005г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии;
- Наредба № 2 от 19.02.1998г. за норми за допустими емисии (концентрации в отпадъчни газове) на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници (заменена през 2005 г. с Наредба № 1 от 27.06.2005г.);
- Наредба № 4 от 05.07.2004г. за норми за озон и алармени прагове за нивата на озон в атмосферния въздух;
- Наредба № 6 от 26.03.1999г. за реда и начина за измерване на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници.
- Наредба № 7 от 03.05.1999г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух;
- Наредба № 7 от 21.10.2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения (ЛОС), изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации; Наредбата транспонира изискванията на Директива 99/13/ЕС;
- Наредба № 9 от 03.05.1999г. за норми за серен диоксид, азотен оксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух;
- Наредба № 10 от 06.10.2003г. за норми за допустими емисии (концентрации в отпадъчните газове) на серен диоксид, азотни оксиди и общ прах от големи горивни инсталации; Наредбата транспонира изискванията на Директива 2001/80/ЕС;
- Наредба №14 от 23.09.1997г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места;
- Наредба № 16 от 12.08.1999г. за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини; Наредбата транспонира изискванията на Директива 94/63/ЕС;
- Постановление на МС №192 от 16.08.2005г. за изменение и допълнение на Наредбата за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол, приета с ПМС №156 от 2003г. (транспонираща изискванията на Директиви 98/70/ЕС, 99/32/ЕС и 2003/17/ЕС).

2. Транспорт

През февруари 2005г. се приеха от Междуправителствена работна група към Министерство на икономиката разработения комплекс от мерки за поетапно обновяване на автомобилния парк в страната.

В последствие, с Наредбата на МТС за изменение и допълнение на Наредба №32 от 1999г. за периодичните прегледи за проверка на техническата изправност на пътниите превозни средства, обн. ДВ бр.52 от 2005г., са въведени норми за емисии на отработени газове от МПС, вкл. нови по-строги изисквания към контролно-техническите пунктове за извършване на периодични прегледи за проверка на техническата изправност на ППС. Друг резултат е Наредба №10 на МЗГ от 24.02.2004г. за условията и реда за

одобрение на двигатели с вътрешно горене за извънпътна техника по отношение на емисиите на замърсители.

Следваща мярка е оптимизирането на нормативната уредба по отношение на включването на МПС в списъците на МПС, които могат да извършват обществен превоз на пътници и товари. В тази връзка, със Закона за изменение и допълнение на Закона за автомобилните превози (обн. ДВ, бр. 92 от 2005г.) са въведени ограничения по отношение датата на първа регистрация на превозното средство във връзка с извършването на автомобилни превози, като не трябва да са изтекли повече от: 4 години от датата на първоначална регистрация на МПС при извършване на международен превоз на пътници; 5 години или съответствие на МПС с техническите норми и нормите за «по-зелен и сигурен» автомобил» - при извършване на международен превоз на товари; 10 години или съответствие на МПС с техническите норми и нормите за «по-зелен и сигурен» автомобил» – при извършване на вътрешен превоз на товари; 5 години при извършване на таксиметров превоз на пътници.

3. Свързани мерки

Косвен принос към ограничаване на емисиите на разглежданите замърсители имат следните национални стратегии и програми:

- Национална краткосрочна програма по енергийна ефективност;
- Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015г.;
- Програма за прилагане на Директива 96/61/ЕС в Р България;
- Националната програма по чл. 28 ЗУО за управление на дейностите по отпадъците, приета с Решение на МС от 11.12.2003г. (Протокол №49 от заседанието на МС на 11.12.2003г.).

За ограничаване на емисиите на разглежданите замърсители, косвен принос ще окажат и разработваните:

- Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ 2005–2015г.;
- Национална програма по енергийна ефективност в транспорта.

В допълнение се разработват следните стратегии и програми, имащи отношение към ограничаването на емисиите на амоняк:

- Национална агро-екологична програма на България (2007-2013г.), чийто мерки фиксират изисквания по управлението на земеделско стопанство, като забрана или ограничено ползване на минерални торове и препарати за растителна защита, употреба на азотсъдържащи торове, и в съответствие с утвърдените през м. август 2005 г. от Министъра на земеделието и горите “Правила за добри земеделски практики”;
- Подпомагане изграждането на инсталации за производство на компост и/или биотор от отпадъци от животновъдството и растениевъдството, което се предвижда да стартира от 2006 г. от бюджет на фонд “Земеделие” и Европейския селскостопански фонд за развитие на селските райони;
- Национална стратегия за намаляване количеството на биоразградимите битови отпадъци, подлежащи на депониране.

ПРОГНОЗИ ЗА НИВАТА НА ЕМИСИИТЕ

1. Прогнозата за стойностите на общите годишни национални емисии на четирите замърсители е направена въз основа на следните предположения:

1.1. Два варианта на икономическо развитие: песимистичен (забавено развитие) с годишен растеж на БВП средно до 4% и оптимистичен (ускорено развитие) с годишен растеж на БВП средно до 7%.

1.2. Прилагане и изпълнение на текущите мерки по т.1-3 на Приложение №2.

1.3. В частност, прилагане на директиви 2001/80/ЕС, 99/32/ЕС, 99/13/ЕС и 94/63/ЕС в съответствие с поетите от страната преговорни ангажименти пред ЕС (респективно, съгласно програмите за прилагане по т.2 на Приложение №2) и договорените преходни периоди за постигане на съответствие:

- за поетапно ограничаване замърсяването от ГГИ, вкл. от ТЕЦ “Русе изток” и ТЕЦ “Лукойл Нефтохим Бургас” АД (до края на 2011г.) и от ТЕЦ “Бобов дол” и ТЕЦ “Варна” (до края на 2014г.);
- за ограничаване съдържанието на сяра в течните горива (до 0,1% в газьолите и до 1% в ТКГ, съответно към края на 2009 и 2011г.);
- за поетапно ограничаване на емисиите на ЛОС при съхранение и превоз на бензини до края на 2005, 2007 и 2009г. (в зависимост от капацитета на съответните инсталации и бензиностанции).

2. Прогнозни емисии на серен диоксид

При прилагане на текущите мерки (по Приложение №2 или горните т. 1.2 и 1.3) общите годишни (национални) емисии на серен диоксид след 2010г., и по двата прогнозни сценария, са под нивото от 350 kt/год., както е посочено в следващата таблица:

Прогноза/ година	Вариант на прогнозата	Емисии на серен диоксид [kt/год.]			
		2003	2010	2015	2020
При отчитане на мерките по 2001/80/ЕС	Оптимистичен		349	261,7	225,8
	Песимистичен	968,4	326	233,5	178,5
При отчитане и на мерките по 1999/32/ЕС	Оптимистичен		349	232,5	196,6
	Песимистичен	968,4	326	204,3	149,3
Предложения за нац. тавани			380	300	250

Последното позволява спазването на прагова стойност за общите годишни национални емисии на този замърсител или т.нар. национален таван от 380 kt/год., съгласно последния ред от горната таблица, дори при запазване на сегашните нива на емисиите на ТЕЦ “Варна” и ТЕЦ “Русе Изток”.

Освен в резултат от изграждането и въвеждането на СОИ на ГГИ, след 2010г. съществено допълнително намаление на емисиите осигурява изпълнението на мерките от Програмата за прилагане на Директива 99/32/ЕС, отнасящи се до намаляване съдържанието на сяра в ТКГ от 3,0% на 1,0% след 2011 г. Изчисленото намаление за 2015 и 2020г. е 29,2 kt/год..

Допълнителна мярка, осигуряваща спазването на предложението национален таван, е въвеждането на т.нар. “горива без сяра” (автомобилни бензини и дизелово гориво с под 10 ppm S) съгласно Директива 2003/17/ЕС и ПМС №192 от 2005г. (ДВ, бр.69/2005г.).

3. Прогнозни емисии на азотни оксиди

При прилагане на текущите мерки по Приложение № 2, прогнозните емисии на азотни оксиди след 2010г. са както следва:

Прогноза/ година	Вариант на прогнозата	Емисии на азотни оксиди [kt/год.]			
		2003	2010	2015	2020
Прогноза емисии за групи 7 и 8	Оптимистичен	107,6	154	180	200
	Песимистичен		132	154	180
Прогноза за общите емисии	Оптимистичен	209,1	264	265	270
	Песимистичен		228	236	241
Национален таван по Директива 2001/81/ЕС			247	247	247

Прогнозата за потребление на петролни продукти в България е съгласно Приложение №5 на Програмата за прилагане на Директива 99/32/ЕС.

За осигуряване на приетото при преговорите ниво на азотни оксиди от 247 kt/год., при оптимистичния вариант на развитие са предвидени следните мерки за групи 7 “Пътен транспорт” и 8 “Други видове транспорт”:

3.1. Поетапно обновяване на ПС за превоз на товари и пътници чрез лицензирането им, в случаите когато от датата на първа регистрация на съответното ПС не са изтекли:

- повече от 5г. или при съответствие на МПС с техническите норми и нормите за «по-зелен и сигурен» автомобил» – при международен превоз на товари;
- повече от 10г. или при съответствие на МПС с техническите норми и нормите за «по-зелен и сигурен» автомобил» - при превоз на товари на територията на страната;
- повече от 4г. - при международен превоз на пътници;
- повече от 9г. - при превоз на пътници на територията на страната;
- повече от 5г. - при извършване на таксиметров превоз на пътници.

3.2. Ефективно прилагане на изискванията за извършване на периодичните прегледи за проверка на техническата изправност на ППС.

Допълнителна мярка, осигуряваща спазването на действащия национален таван, е и по-нататъшното прилагане на забраната за изгаряне на стърнища, която следва да осигури намаляване на емисиите на азотни оксиди с 2-3 kt/год..

4. Прогнозни емисии на ЛОС

При прилагане на текущите мерки (по Приложение № 2 или т.1.2 и 1.3) общите годишни (национални) емисии на амоняк след 2010г., по двата прогнозни сценария, са между 132 и 174 kt/год., както е посочено в следващата таблица:

Прогноза/ година	Вариант на прогнозата	Емисии на ЛОС [kt/год.]			
		2003	2010	2015	2020
Прогноза за група 6 (при отчитане на мерките по 99/13/ЕС)	Оптимистичен	14,2	14	18	23
	Песимистичен		10	11	12
Прогноза за група 7 (при отчитане на мерките за МПС)	Оптимистичен	32,2	52	55	61
	Песимистичен		46	50	53

Прогноза за група 10 (забрана за изгаряне стърнища)	Оптимистичен	25	25	20	10
	Песимистичен		25	20	10
Прогноза за общите емисии	Оптимистичен	119	154	158	174
	Песимистичен		135	136	132
Национален таван по Директива 2001/81/ЕС			175	175	175

Последното не позволява определяне и спазване на прагова стойност за общите годишни национални емисии на този замърсител или т.нар. национален таван, която е по-ниска от задължителната прагова стойност от 175 kt/год.

Намаляването на емисиите на ЛОС ще се постигне чрез прилагане на мерките, заложи в програмата за прилагане на директива 94/63/ЕС относно ограничаване емисиите при съхранение и превоз на бензини между терминалите и бензиностанциите. По този начин емисиите се намаляват допълнително с 13% при песимистичния вариант на развитие и се ограничават нарастването им по оптимистичния такъв.

Допълнителна мярка, осигуряваща спазването на действащия национален таван, е транспонирането на Директива 2004/42/ЕС относно ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на някои бои, лакове и продукти за преобядисване на автомобили, която следва да осигури намаляване на емисиите на ЛОС с 4-5 kt/год.

5. Намаляване на емисиите на амоняк

При прилагане на текущите мерки (по Приложение №2 или т. 1.2) общите годишни (национални) емисии на амоняк след 2010г., по двата прогнозни сценария, са между 63 и 95 kt/год., както е посочено в следващата таблица:

Прогноза/ година	Вариант на прогнозата	Емисии на амоняк [kt/год.]			
		2003	2010	2015	2020
Прогноза за група 4 (прилагане на НДНТ)	Оптимистичен	6,3	9	11	14
	Песимистичен		7	9	10
Прогноза за група 9 (забрана за открито депониране)	Оптимистичен	10,2	14	15	16
	Песимистичен		12	13	13
Прогноза за група 10 (добри земеделски практики)	Оптимистичен	35,9	51	59	65
	Песимистичен		44	52	53
Прогноза за общите емисии	Оптимистичен	52,5	74	85	95
	Песимистичен		63	73	76
Национален таван по Директива 2001/81/ЕС			108	108	108

Последното не позволява определяне и спазване на прагова стойност за общите годишни национални емисии на този замърсител или т.нар. национален таван, която е по-ниска от задължителната прагова стойност от 108 kt/год.

ПЛАН-ГРАФИК

за изпълнение на мерките за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, ЛОС и амоняк в атмосферния въздух

№	Мерки	Срок	Изпълнител	Контролиращо ведомство
1.	За ограничаване емисиите на серен диоксид:			
1.1	Контрол на изграждането и своевременното въвеждане в експлоатация на сероочистващите инсталации (СОИ) на блокове от 1 до 6 в ТЕЦ “Марица Изток 2” и блокове от 1 до 4 в ТЕЦ “Марица Изток 3”			
1.1.1	Изграждане и въвеждане в експлоатация на сероочистващите инсталации с над 94% степен на очистване (СО) на:			
	- блокове 1 и 2 в ТЕЦ “Марица Изток 2” ЕАД (ТЕЦ “МИ 2” ЕАД)	30.06.2007г.	ТЕЦ “МИ 2” ЕАД	МИЕ и МОСВ
	- блокове 3 и 4 в ТЕЦ “Марица Изток 2” ЕАД	30.08.2008г.	ТЕЦ “МИ 2” ЕАД	МИЕ и МОСВ
	- блокове 5 и 6 в ТЕЦ “Марица Изток 2” ЕАД	30.04.2009г.	ТЕЦ “МИ 2” ЕАД	МИЕ и МОСВ
	- блокове 3 и 4 в ТЕЦ “Марица Изток 3” АД (ТЕЦ “МИ 3” АД)	30.09.2007г.	ТЕЦ “МИ 3” АД	МИЕ и МОСВ
1.1.2	Работа на блокове 7 и 8 в ТЕЦ “МИ 2” АД с не по-малка от 90% СО на СОИ и на блокове 1 и 2 в ТЕЦ “Марица Изток 3” АД (с над 90% СО до 30.09.2006г.)	текущ	ТЕЦ “МИ 2” ЕАД ТЕЦ “МИ 3” АД	МИЕ и МОСВ
1.2	Ограничаване на натоварването и извеждане от експлоатация на ТЕЦ, които не изпълняват мерки за намаляване на емисиите			
1.2.1	Ограничаване експлоатацията на ТЕЦ на “БРИКЕЛ” АД до нуждите от пара за производство на брикети (т.е. забрана за едновременна експлоатация на повече от три парогенератора)	текущ	БРИКЕЛ АД	МОСВ и МИЕ
1.2.2	Извеждане от експлоатация на ТЕЦ на “БРИКЕЛ” АД (за периода от 01.01.2008г. до 31.12.2010г. се разрешава работа през не повече от 20 000 часа, общо за целия период)	01.11.2011г.	БРИКЕЛ АД	МОСВ и МИЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

1.2.3	Ограничаване количеството на изгаряните въглища в ТЕЦ “Марица 3” АД, град Димитровград до необходимото за захранване на 50% от номиналната топлинна мощност (за сметка на увеличена консумация на природен газ)	текущ	ТЕЦ “Марица 3” АД	МОСВ и МИЕ
1.2.4	Извеждане от експлоатация на ТЕЦ “Марица 3” АД (за периода от 01.01.2008г. до 31.12.2014г. се разрешава работа през не повече от 20 000 часа, общо за целия период)	01.01.2015г.	ТЕЦ “Марица 3” АД	МОСВ и МИЕ
1.3	Намаляване съдържанието на вредни вещества (сяра) в течните горива			
1.3.1	Намаляване съдържанието на сяра в моторните горива (автомобилни бензини и дизелово гориво), съответно до не повече от: - 50 mg/kg - 10 mg/kg	01.01.2007г. 01.01.2009г.	Операторите на рафинерии	ДАМТН, МОСВ и МИЕ
1.3.2	Намаляване съдържанието на сяра в газьолите (за извънпътна техника и за промишлени и комунални цели) и корабните дестилатни горива, съответно до не повече от: - 0,2 % (m/m) - 0,1 % (m/m)	01.01.2007г. 01.01.2010г.	Операторите на рафинерии	ДАМТН, МОСВ и МИЕ
1.3.3	Намаляване съдържанието на сяра в котелните горива, съответно до не повече от: - 3,0 % (m/m) - 1,0 % (m/m)	01.01.2007г. 01.01.2012г.	Операторите на рафинерии	ДАМТН, МОСВ и МИЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

4.	<u>За ограничаване емисиите на амоняк:</u>			
4.1	Прилагане на т.нар. добри земеделски практики (употреба и съхранение на азотсъдържащи торове – органични и минерални) в рамките на изпълнението на Националната агро-екологична програма за периода 2007-2013г.	текущ	оператори	МЗГ
4.2	Намаляване емисиите на амоняк чрез прилагане на НДНТ съгласно условията в комплексните разрешителни по чл.117 ЗООС	31.10.2007г.	“Неохим” АД, “Агрополихим” АД	ИАОС/ МОСВ
4.3	Намаляване емисиите на амоняк чрез прилагане на НДНТ към инсталациите за интензивно отглеждане на птици и свине (категория дейност 6.6 на Приложение №4 към чл.117 ЗООС), съгласно условията в издаваните комплексни разрешителни	31.10.2007г.	Операторите на дейности	ИАОС/ МОСВ
4.4	Разработване на Национална стратегия за намаляване количеството на биоразградимите битови отпадъци, подлежащи на депониране	31.12.2006г.	МОСВ	МОСВ
5.	<u>Определяне и докладване на емисиите:</u>			
	Ежегодна инвентаризация и докладване на емисиите пред ЕАОС (респективно, ЕК и Секретариата на КТЗВДР), вкл. на прогнозните стойности за емисиите през 2010г.	ежегодно (до 15.02)	ИАОС, НСИ	МОСВ